

Sygn. akt IV KO 8/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie stwierdzenia i wytknięcia uchybienia

Sądowi Rejonowemu w C.

w sprawie o sygnaturze III K [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 5 marca 2019 r.,

odwołania Sędziego Sądu Rejonowego w C. –

M. M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w C.

z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt VII Ka [...]

p o s t a n o w i ł:

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w C. postanowieniem z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt VII Ka [...], na podstawie art. 40 § 1 u.s.p., stwierdził i wytknął uchybienie Sądowi Rejonowemu w C. – orzekającemu jednoosobowo w składzie SSR M. M. – związane z rozpoznawaniem sprawy oskarżonego K. C., oznaczonej sygnaturą III K [...], polegające na oczywistej obrazie przepisów postępowania, tj. art. 2 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k., skutkujące koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku, w oparciu o przepis art. 440 k.p.k., i przekazaniem sprawy K. C. do ponownego rozpoznania.

SSR M. M. w złożonym odwołaniu **zarzucił** naruszenie art. 40 § 1 u.s.p., poprzez wydanie postanowienia po uchyleniu zaskarżonego wyroku i zwróceniu akt

sprawy sądowi pierwszej instancji, a także poprzez niezasadne przyjęcie, że w toku rozpoznawanej sprawy, oznaczonej sygnaturą III K [...], doszło do oczywistej obrazy przepisów art. 2 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. Podnosząc ten zarzut **wniósł** o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 40 § 1 p.u.s.p., sąd apelacyjny lub sąd okręgowy, jako sąd odwoławczy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia poucza się sędziego, asesora sądowego, wchodzących w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji, o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni. Z kolei w myśl art. 40 § 2a u.s.p., w terminie czternastu dni od dnia doręczenia postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia, sędzia lub asesor sądowy wchodzący w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji, może wnieść odwołanie od tego postanowienia do Sądu Najwyższego. Podstawą tzw. wytyku orzeczniczego, jest wyłącznie „oczywista” obraza przepisów, co wskazuje na przypisanie decydującego znaczenia elementom obiektywnym. Wytknięcie zwrócone jest do orzekającego sądu, a nie do poszczególnych osób wchodzących w jego skład, bez względu na przypisane im zadania. Stanowi środek nadzoru judykacyjnego i służy, przede wszystkim, kształtowaniu prawidłowego orzecznictwa. Podkreśla się, że jest on też instrumentem kontroli przestrzegania prawa i równocześnie narzędziem umocnienia jednolitości jego stosowania. Jego zastosowanie wiąże się z oceną rangi naruszenia prawa, jego skutków i następstw dla rozstrzygnięcia sprawy. **Wytknięcie można stosować, gdy oczywiste uchybienie (bezsportny bład w stosowaniu prawa) ma pewien stopień wagi i znaczenia zarówno dla rozpoznawanej sprawy, jak i praktyki w innych sprawach** (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2018 r., sygn. akt SNO 62/17). Należy podkreślić, że ten tzw. wytyk orzeczniczy, ma złożony charakter i może być uznany także za formę *quasi* dyscyplinarnej odpowiedzialności sędziego, gdyż chociaż dotyczy składu orzekającego, to jego skutki, określone w art. 91a § 6 u.s.p., mają wpływ na sytuację sędziego (trzykrotne wytknięcie uchybienia, o którym mowa

w art. 40 u.s.p., skutkuje wydłużeniem o trzy lata okresu od uzyskania wynagrodzenia zasadniczego w wyższej stawce). **Bezspornym jest, że instytucja z art. 40 u.s.p. wykracza poza nadzór administracyjny nad działalnością sądów i wkracza w strefę niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Z tego też względu, co do zasady, instytucja ta powinna być stosowana w przypadku zaistnienia uchybień mających charakter bezwzględnych podstaw odwoławczych ujętych w art. 439 § 1 k.p.k.. Należy też sięgać po ten instrument w razie rażącego naruszenia przez sąd orzekający przepisów prawa procesowego lub przepisów prawa materialnego, skutkującego, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego.** Należy zwrócić uwagę, że określony w art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności standard rzetelnego (sprawiedliwego) postępowania karnego, jest zawsze analizowany w powiązaniu z gwarancjami wynikającymi z ust. 2 (domniemanie niewinności) oraz ust. 3 (minimalny standard uprawnień procesowych oskarżonego) tego przepisu. W realiach przedmiotowej sprawy nie można podzielić argumentacji z odwołania co do naruszenia przepisu art. 40 § 1 u.s.p. przez wydanie przez Sąd Okręgowy w C. zaskarżonego postanowienia już po uchyleniu zaskarżonego wyroku. Mechanizm gwarancyjny, zawarty w unormowaniu tego przepisu (pouczenie sędziego, asesora, wchodzącego w skład sądu orzekającego pierwszej instancji o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni) siłą rzeczy powoduje, że postanowienie, o jakim mowa w przepisie art. 40 § 1 u.s.p., będzie wydane zawsze w czasie po rozpoznaniu przez sąd odwoławczy sprawy, w której właśnie doszło do oczywistej obrazy przepisów. Natomiast zgodzić się należy, z podniesionym w odwołaniu zarzutem, iż niezasadnie Sąd Okręgowy w C. przyjął, iż doszło w sprawie o sygnaturze III K [...], do oczywistej obrazy przepisów, w rozumieniu art. 40 § 1 u.s.p. Przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia stanowisko, co do oczywistej obrazy przepisów art. 2 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k., nie może zostać zaakceptowane, gdyż opisane tam postąpienie Sądu Rejonowego w C., może zostać zakwalifikowane tylko jako obraza przepisów postępowania skutkująca zmianą lub uchyleniem zaskarżonego orzeczeniem, a nie

jako taka obraza przepisów, która jest obrazą oczywistą, w rozumieniu przepisu art. 40 § 1 u.s.p.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.